

-Çeşnâme

755 HARDY, P. Is the Chach Nama intelligible
to the historian as political theory?
Sind Quarterly, "9" [=8] iii (1980)
pp.16-22.

18 MAYIS 1993

Sulaymān shows himself as a reformer, following the path blazed by his predecessors, and he expresses, in a clear and direct style, his ideas concerning different styles of government, liberty, tyranny, and the means of exploiting the resources of the Ottoman caliphate, as well as various procedures to be adopted for the modernisation of the state. In addition, a number of manuscript works are attributed to him, including *l'Histoire des Arabes*, and a book of *Memoirs* in English. In the Lebanese civil war of 1975-6, the house where Sulaymān was born in Ibkīshīn was not spared; it was plundered and partially destroyed, and his library suffered the same fate.

Bibliography: G. Bāz, *Sulaymān al-Bustānī*, Beirut n.d.; F. al-Bustānī, *ar-Rawāʿī*, nos. 44-6; G. Ghurayyib, *Sulaymān al-Bustānī et l'introduction de l'Iliade*, Beirut n.d.; Dj. al-Hāshim, *Sulaymān al-Bustānī et l'Iliade*, Beirut 1960; M. Sawāyā, *Sulaymān al-Bustānī et l'Iliade d'Homère*, Beirut 1948; A. Hamori, *Reality and convention in Book Six of Bustānī's Iliad*, in *JSS*, xxiii (1978), 95-101. See also the other authors mentioned in articles concerning the Bustānīs.

8. Wadī' al-Bustānī (1836-1954), born at Dibbiyya, studied at the American school of Sūḵ al-Gharb, then at the American University of Beirut where he obtained his B.A. in 1907. He was involved in an astonishing range of activities. Following in the tracks of previous and contemporary members of the Bustānī family, he applied himself to literature and to travels in Arabia, especially to the Yemen (1909) and to the Far East (1912) where he became a friend of Tagore. He returned to Egypt, then, after 1917, occupied some very important administrative posts in Palestine, at that time under British Mandate. In 1953, he left Haifa to return to his native country and there he spent the last year of his life. Two major principles dominated his long career. The first was reflected in his participation in all the efforts to preserve the Arab identity of Palestine. The second, more important, and more fortunate in its results, consisted essentially in a long list of Hindu or Western books translated from English, a language which he knew thoroughly. Thanks to him, the major works of Lord Avebury came to be known in Arabic, notably *The pleasures of life* (Khartoum 1904), *The meaning of life* (Beirut 1909), *The fruits of life* (Cairo 1910) and *The beauties of nature* (Cairo, 1913). Other authors, too, attracted his attention; he translated *The Quatrains of Khayyām* (Cairo 1912), and some poems of Tagore which he published under the title *The sardine fisher* (Cairo 1917). His most remarkable and successful achievement was without doubt the translation of the Sanskrit epic of the *Mahābhārarata* (Beirut 1952), as well as other epic or semi-epic works from ancient India.

Other than translations, his principal works are:

- (a) *Lyrics of the War* (Poems, Johannesburg 1915);
 (b) *The absurdity of the Palestine Mandate* (Beirut 1936);

(c) *Palestinian poems* (Beirut 1940);

(d) *The Quatrains of Abu 'l-'Alā'* (manuscript).

Bibliography: M. al-Bustānī, *Kawthar al-nufūs*, 362-75; idem, *al-Salsabil*, 189-96; Y. Dāghir, *Maṣādir*, ii, 196-9; A. al-Djundi, *A'lam al-adab wa'l-fann*, ii, 263-5; 'U. Kaḥḥāla, *Mu'djam*, xiii, 163; Y. Sarkis, *Mu'djam al-maḥbū'āt*, 561; L. Shaykhū, *Ta'rikh al-ādāb al-'arabiyya*, 166; Zirikli, *A'lam*, ix, 127-8. (J. ABDEL-NOUR)

BUṬRUS KARĀMA, Christian Arab official and writer, the son of Ibrāhīm Karāma, was born in Ḥimṣ in 1774. Together with his father he was converted from the Greek Orthodox faith of the Karāma family to Greek Catholicism. As a result they were forced to migrate to Acre, where Buṭrus entered the service of the Paṣha 'Alī al-As'ad (1806). In 1811 he moved to Lebanon, where he was employed by the amīr Baṣhīr al-Shihābī [see BASHĪR SHIHĀB II] as a tutor to his sons and as head of his chancellery. After Baṣhīr's deposition in 1840, Buṭrus accompanied him to Malta, and later to Constantinople, where he became a secretary of the Sultan and court interpreter, thanks to his mastery of both Arabic and Turkish. He died in Istanbul in 1851.

Buṭrus composed many poems in Arabic, the majority of which were collected in his *diwān* entitled *Sadī' al-ḥamāma fī Diwān al-Mu'allim Buṭrus Karāma*.

When one of his Arabic compositions was attacked by a Muslim critic, he replied with a spirited *makāma* in which he maintained the proposition that excellence in Arabic letters and mastery of the Arabic language was not dependent on being a Muslim. Notwithstanding the point of this dispute, it was conducted along thoroughly Islamic lines, with opposing views being expressed in verse, and Buṭrus himself uses forms of expression which differ very little from standard Islamic formulae, e.g. his *makāma* begins "In the name of God, the Compassionate, the Merciful. Praise be to God, the Lord of the worlds: Ruler of the Day of Judgement . . ."

Fair-minded Muslim critics appreciated the worth of Buṭrus's poetry, and one, 'Abd al-Djalīl al-Baṣrī (1776-1854), composed a poem in which he adjudicated between Buṭrus and his chief detractor, finding in favour of the former.

Bibliography: Djurdjī Zaydān, *Tarājim mashāhīr al-sharḥ fī 'l-ḥarn al-tāsi' 'aṣḥar*, Cairo 1903, ii, 189-92; L. Cheikho, *al-Ādāb al-'arabiyya fī 'l-ḥarn al-tāsi' 'aṣḥar*, in *Al-Machriq*, x (1907)-946-8, 1039-44; Sarkis, *Mu'djam*, cols. 1550-1; G. Graf, *Geschichte der christlichen arabischen Literatur*, iv, 303-5; Kaḥḥāla, *Mu'djam al-mu'allifin*, iii, 47-8; R. Y. Ebied and M. J. L. Young, *The "Khāliyyah" ode of Buṭrus Karāmah: a nineteenth-century literary dispute*, in *JSS*, xxii (1977), 69-80.

(R. Y. EBIED and M. J. L. YOUNG)

BUZZARD [see BAYZARA].

C

* CAČ-NĀMA, a Persian history of the Arab incursions into Sind in the 1st/7th and 8th centuries, with an introductory chapter concerning the history

of the province on the eve of the Arab conquest (ed. Dā'ūd-pota, New Delhi 1939, 14-72) and an epilogue describing the tragic end of the Arab commander

Bennigsen and Marie Broxup, *The Islamic threat to the Soviet state*, London 1985; Marie Broxup, "After the Putsch, 1991", in *The North Caucasus barrier*, ibid, 1992; idem, "Chechnia: political developments and strategic implications for the North Caucasus", *Central Asian survey*, vol.18, no.4 (Dec. 1999); John B. Dunlop, *Russia confronts Chechnya: roots of a separatist conflict*, Cambridge 1998; Moshe Ganner, "Russian strategies in the conquest of Chechnia and Daghestan, 1825-1859", in *The North Caucasus barrier*, ibid; Paul B. Henze, "Circassian resistance to Russia", in ibid; Amjad Jaimoukha, *The Chechens: a handbook*, London 2005; Aleksei Vsevolodovich Malashenko, "Islam in Russia in 2020", in *Readings in European security*, vol.4, ed. Michael Emerson, Brussels: Centre for European Policy Studies, 2007; Robert Seely, *Russo-Chechen conflict, 1800-2000: a deadly embrace*, London 2001; *The Territories of the Russian Federation*, London: Europa Publications Limited, 1999; Dmitri V. Trenin, Aleksei V. Malashenko, and Anatol Lieven, *Russia's restless frontier: the Chechnya factor in post-Soviet Russia*, Washington, D.C. 2004.

/ حسن سعید کلاهی /

چچنامه، کتابی در تاریخ سیند و فتح آن به دست مسلمانان، که علی بن حامد بن ابی بکر کوفی آن را از عربی به فارسی ترجمه کرده است. از نام مؤلف و عنوان اثر وی اطلاع دقیقی نداریم؛ احتمال داده شده است که تألیف شخصی به نام خواجه امام ابراهیم باشد (چچنامه سند، ۱۳۵۸، ص ۱۵۱، مقدمه داود پوته، ص «یز»). اگر زمان تألیف چچنامه (نسخه عربی) را سده سوم یا چهارم بدانیم، این کتاب را باید کهن‌ترین اثری دانست که درباره تاریخ مسلمانان در شبه‌قاره هند تألیف شده است (همان، ۱۴۰۳، مقدمه بلوچ، ص «یه»)، ولی چون نسخه عربی آن در دست نیست، چچنامه فارسی نخستین کتاب در تاریخ سیند است که به دست ما رسیده است (قانع، ج ۳، بخش ۱، ص ۹-۱۰؛ بگری، مقدمه داود پوته، ص «و»؛ آفتاب اصغر، ص ۱۶۷).

چون علی بن حامد کوفی هنگام ترجمه چچنامه در ۶۱۳، ۵۸ ساله بوده، احتمالاً حدود ۵۵۵ متولد شده است (فتحنامه سند، ۱۴۰۳، ص ۶، مقدمه بلوچ، ص «یه»). خاندان وی،

جنگ در دیگر مناطق چچن، به‌ویژه در جنوب، ادامه یافت. با کشته شدن دودایف در حمله موشکی روسیه در آوریل ۱۹۹۶، جانشین وی، یاندار بایف، در اواخر مه ۱۹۹۶ موافقت‌نامه صلح با دولت روسیه را امضا کرد. در ماه مرداد / اوت نیروهای چچنی گروزی را پس گرفتند. پس از این پیروزی، در ۳۱ اوت ۱۹۹۶ در خاساو یورت داغستان دو طرف موافقت‌نامه آتش‌بس را امضا کردند. آتش‌بس از ماه شهریور / سپتامبر به‌اجرا درآمد و بنا شد تعیین سرنوشت استقلال چچن تا ۳۱ دسامبر ۲۰۰۱ به تعویق بیفتد. طی موافقت‌نامه دیگری بنا شد نیروهای روسیه تا ژانویه ۱۹۹۷ خاک چچن را ترک کنند. جنگهای ۱۹۹۴-۱۹۹۶ چچن و روسیه، دست‌کم شصت هزار کشته برجای گذاشت (حقلمروهای فدراسیون روسیه^۱، ص ۵۲-۵۱؛ ترنین^۲ و همکاران، ص ۲۸).

در ۱۱ دی ۱۳۷۵ / اول ژانویه ۱۹۹۷ در انتخابات ریاست جمهوری چچن، اصلان مسخدوف، از فرماندهان نیروهای چچنی، به پیروزی دست یافت. در ۲۲ اردیبهشت ۱۳۷۷ / ۱۲ مه ۱۹۹۸، بین روسیه و چچن پیمان صلح امضا شد (حقلمروهای فدراسیون روسیه^۳، ص ۵۲؛ ترنین و همکاران، ص ۳۰)، اما حمله نیروهای باسایف در مرداد ۱۳۷۸ / اوت ۱۹۹۹ به جمهوری خودمختار داغستان در روسیه، موجب شد ارتش روسیه در اول مهر ۱۳۷۸ / اکتبر ۱۹۹۹ وارد خاک چچن شود (ترنین و همکاران، ص ۳۵، ۳۸-۴۶؛ سیلی^۴، ص ۳۰۴-۳۱۰) و در اواخر ۱۳۷۸ ش / اوایل ۲۰۰۰ گروزی را تصرف کند. با این حال جنگ میان استقلال‌طلبان چچنی و ارتش روسیه ادامه یافت (چچمونا، ص ۷۰) و حتی با کشته شدن اصلان مسخدوف، رهبر جدایی‌خواهان چچن، در اسفند ۱۳۸۴ / مارس ۲۰۰۵، جنگ پراکنده میان چچنها و ارتش روسیه تاکنون (۱۳۸۶ ش / ۲۰۰۷) ادامه دارد (چچمونا^۴، ص ۶۷).

منابع: عباسقلی آقاباکیخانوف، گلستان ارم، تهران ۱۳۸۲ ش؛ علی پورصفر، حکومت‌های محلی قفقاز در عصر قاجار، تهران ۱۳۷۷ ش؛ جمال گوگچه، قفقاز و سیاست امپراتوری عثمانی، ترجمه وهاب‌ولی، تهران ۱۳۷۳ ش؛ فیتس روی مکین، شیخ شامل داغستانی، ترجمه و تلخیص کاوه بیات، تهران ۱۳۷۰ ش؛ افسانه مفرد و کاوه بیات، چچنها در گذر تاریخ، تهران ۱۳۷۴ ش؛

Shirin Akiner, *Islamic peoples of the Soviet Union*, London 1983; Abdurahman Avtorkhanov, "The Chechens and the Ingush during the Soviet period and its antecedents", in *The North Caucasus barrier: the Russian advance towards the Muslim world*, ed. Marie Broxup, New York: St. Martin's Press, 1992; Alexandre

1. *The Territories of the Russian Federation*

2. Trenin

3. Seely

4. Malashenko